

14.11.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta VN/25202/2024**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta.

Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteista perittävät maksut määräytyvät valtion maksuperustelain (150/1992) mukaan. Maksujen tarkemmista perusteista säädetään asianomaisen ministeriön antamalla asetuksella.

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019) tuli voimaan 1.5.2019. Lausunnolla olevassa asetuserustelussa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet ajalle 1.1.–31.12.2025.

Toisilain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa sekä sosiaali- ja terveysalan ohjaus-, valvonta-, tutkimus- ja tilastotarkoituksessa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Digi- ja väestötietoviraston, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin.

Tietolupaviranomainen tai muu luvan myöntänyt viranomainen saa toisilain 49 §:n perusteella periä maksun tietoluvasta ja tietopyyntöä koskevasta päätöksestä. Toisilain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomainen saa periä korvauksen toisilaissa tarkoitetun tietoluvan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsitteilystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista sekä tietoturvallisen käyttöympäristön käytöstä. Tietolupaviranomaisen korvausten määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaissa.

Maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Lain 6 §:ssä säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus.

Maksuperustelain 7 §:ssä säädetään muiden suoritteiden hinnoista. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

Ehdotettavassa asetuksessa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet vuodelle 2025.

14.11.2024

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asetusluonnoksesta. Alla ovat Lausuntopalvelussa antamamme vastaukset.

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

Koska tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuuteen vaikuttava toisiolain muutosesitys on vielä valmistelussa, ei nyt ole tarkoituksenmukaista muuttaa kyseisten maksujen perusteita.

LPY esittää, että jatkossa arvioidaan, tulisiko asetukseen lisätä vielä yksi maksukategoria vähän työtä aiheuttaville tietopyynnöille eli alle 4 tuntia työtä vaativille.

Asetukseen pitäisi samassa yhteydessä lisätä maksukategoria, jossa määritellään yksityiseltä sosi-aali- ja terveydenhuollon palveluntuottajalta perittävä suoritemaksu silloin, kun luvanhakija käsittelee vain organisaation omia asiakastietoja. Tällöin suoritemaksu voisi olla vastaava kuin opinäytetyön tietoluvasta / tietopyynnöstä perittävä kiinteä korvaus.

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Maksuluokat ovat ymmärrettäviä, mutta niihin liittyy toisiolain säännöksistä johtuva epäoikeudenmukaisuus: yksityisen sektorin palveluntuottajat joutuvat hakemaan tietoluvan rekisteritutkimusten toteuttamiseen, mutta julkisen sektorin palveluntuottajat eli hyvinvointialueet eivät. Tällöin yksityisen sektorin toimijat ovat eriarvoisessa asemassa muun muassa hyödyntäessään asiakastietoja oman toimintansa kehittämiseen. Tämä epäkohta on korjattava toisiolain muutoksen yhteydessä.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Maksuperustelain mukainen suoritteiden omakustanteinen hinnoittelu on sinänsä tarkoituksenmukainen. Findatan suoritemaksut ovat kuitenkin melko korkeita. Tämä on osaltaan vähentänyt tietovarantojen hyödyntämistä tutkimus- ja kehittämistyössä.

Tavoitteeksi täytyy asettaa Findatan toiminnan ja prosessien tehostaminen, jotta suoritteiden omakustannushintoja voitaisiin reaalisesti jopa laskea.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot.

Findatan tietopyyntöjen ja -lupien käsittelyaikoja on pyrittävä lyhentämään sekä sen toimintaa muutenkin tehostamaan.

Toisiolain uudistamisen yhteydessä on arvioitava uudelleen lain sisältöjä, sen soveltamista ja käytössä olevia toimintamalleja, jotta tietovarantojen hyödyntämistä kyetään parantamaan.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja